

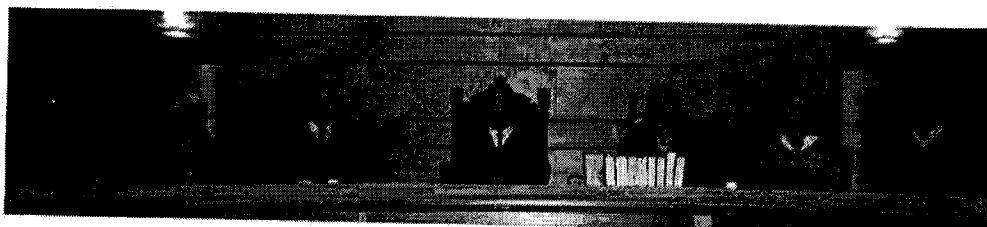


Årsmelding 2011


FROSTATING LAGMANNSRETT

4. Sakstyper – Statistikk – Saksbehandlingstid

❖❖ Lagmannsrettens virksomhet kan inndeles i to hovedområder – behandling av straffesaker og sivile saker.



MEDDOMSRETT: Fåre meddommere og tre fagdommere.

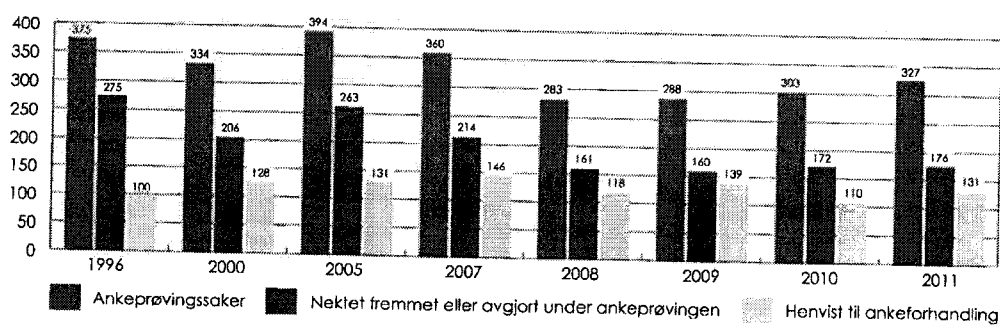
4.1. Straffesaker

Alle straffesaker starter i tingretten. Tingrettens avgjørelser kan ankes til lagmannsretten.

En anke som kommer inn til lagmannsretten behandles først av tre dommere som *ankeprøvingssak*. De tre dommerne avgjør om anken skal fremmes til ankeforhandling eller nektes fremmet. Anke fra siktede som angår forbrytelse som etter loven kan medføre

fengsel i mer enn seks år, *skal* fremmes til ankeforhandling dersom de formelle vilkår for øvrig er tilfredsstillende. Anke over forhold hvor påtalemyndigheten ikke har påstått, og det ikke er idømt annen reaksjon enn bot, inndragning eller tap av retten til å føre motorvogn, kan ikke fremmes til ankeforhandling uten lagmannsrettens samtykke. I andre saker kan siktedes anke nektes fremmet når lagmannsretten finner det klart at anken ikke vil

Anker over straffedommer



føre fram. Anke fra påtalemyndigheten kan, også om det gjelder en forbrytelse som har en strafferamme på mer enn fengsel i seks år, nektes fremmet til ankeforhandling når retten finner at anken gjelder spørsmål av mindre betydning, eller det ellers ikke er grunn til at anken blir prøvd.

Avgjørelse om å nekte en anke fremmet til ankeforhandling treffes ved en begrunnet, skriftlig beslutning. Det kreves enstemmighet.

Retten kan på visse vilkår allerede under ankeprøvingen avgjøre anken uten ankeforhandling. Det mest praktiske er hvis retten finner at tingrettens dom må oppheves eller straffen settes ned. Det siste forutsetter at det ikke er anket over skyldspørsmålet.

For Trøndelagsfylkene holdes ankeforhandling i Trondheim, mens for Møre og Romsdal gjennomføres ankeforhandlingene i Ålesund, Molde og Kristiansund.

I 2011 kom det inn 327 anker over dom i straffesaker. Det ble foretatt «ankesiling» av i alt 307 saker, hvorav 260 gjaldt saker med strafferamme under 6 år. Av disse ble 84 saker (32,3 %) henvist til ankeforhandling. 47 saker var saker med strafferamme over 6 år. I det følgende vises fordelingen på de viktigste sakgrupper.

4.1.1 Jursaker (Lagrettesaker)

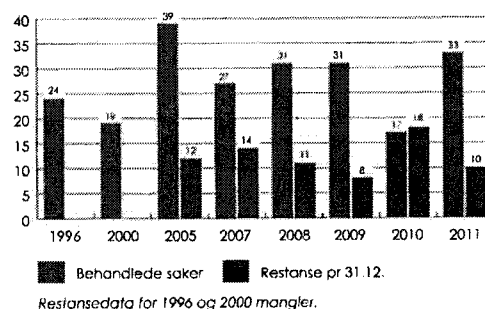
Ankesaker som gjelder forbrytelser som kan medføre fengselsstraff i mer enn seks år, skal som hovedregel behandles med jury når anken omfatter bevisbedømmelsen under skyld-

spørsmålet. Skyldspørsmålet avgjøres da av juryen bestående av ti «lege» kvinner og menn. Juryen i den enkelte sak trekkes ved data-basert loddtrekning fra utvalget for det aktuelle lagsogn, Møre og Romsdal eller Trondheim lagsogn. Juryen skal være sammensatt med jevnest mulig kjønnsfordeling.

Domfellelse i en sak forutsetter at minimum sju jurymedlemmer finner tiltalte skyldig. Juryens avgjørelse vil normalt være den endelige, men rettens juridiske dommere kan i særlige tilfeller sette avgjørelsen til side. Straffutmålingen i jursaker avgjøres av rettens tre juridiske dommere sammen med juryens ordfører og tre av juryens øvrige medlemmer, som tas ut ved loddtrekning. Det er ofte flere tiltalte i jursakene, særlig i narkotikasaker.

I 2011 har lagmannsretten gjennomført 33 jursaker. Det er på nivå med 2008 og 2009. Ca 70 % av sakene gjaldt seksualforbrytelser (hvorav 11 voldtektssaker). I to av sakene ble lagrettens svar satt til side. Sakene behandles da på nytt, men denne gang med meddomsrett. Av de 28 sakene som endte med dom, ble

Jursaker



det avsagt 5 frifinnende dommer som følge av juryens nei-svar. I to av disse sakene hadde vedkommende blitt dømt i tingretten.

4.1.2 Meddomsrettssaker

Retten settes i meddomsrettssaker med tre juridiske dommere og fire lekdommere (meddommere) som trekkes fra utvalget for det aktuelle lagsogn. Ved anke over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, behandler den samlede rett både skyldspørsmålet og eventuell straffreaksjon. For domfellelse kreves at minst fem av rettens sju medlemmer finner tiltalte skyldig.

Følgende saker behandles i meddomsrett:

1. Straffutmålingsanker og andre såkalte «begrensede anker» i saker angående forbrytelser som etter loven kan medføre

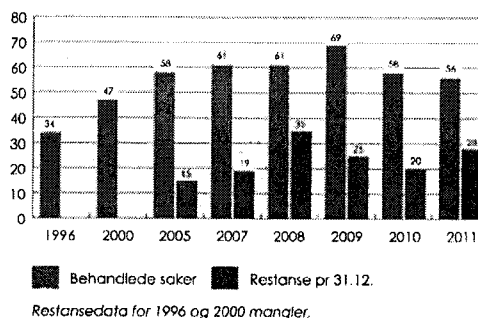


Sylan og Skardsfjella.

fengsel i mer enn seks år. I 2011 avsa lagmannsretten dom i 16 slike saker.

2. Anker over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet i saker med strafferamme under seks år. I 2011 avsa lagmannsretten dom i 40 slike saker.
3. Ny behandling av saker hvor de juridiske dommere har satt juryens svar til side.

Meddomsrettssaker



4.1.2.1 Særlig om lekdommerutvalgene

Utvalgene av lekdommere er sammensatt etter forslag fra den enkelte kommune med et antall avhengig av kommunens innbyggertall. Lagdømmet er inndelt i to lagsogn / to loddrekningskretser, Møre og Romsdal lagsogn og Trondheim lagsogn (som omfatter begge Trøndelagsfylkene). Det totale antall lagrettemedlemmer og meddommere til disposisjon for Frostating lagmannsrett i valgperioden 2008 – 2012 er 1060. I forrige valgperiode var antallet vesentlig høyere (2384). Lovgivers hensikt med å redusere antall lekdommere i utvalgene var å sikre bredere erfaring ved hyppigere tjenestegjøring for den enkelte. Etter ny lovendring i 2010 er domstolleder gitt adgang til å be om at det velges flere

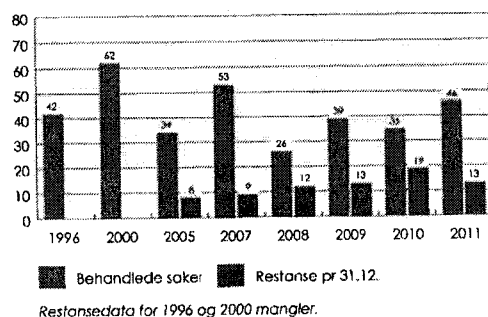
medlemmer til utvalgene dersom det oppstår behov for det i valgperioden.

4.1.3 Fagdommersaker

I ankesaker som ikke krever behandling med jury eller meddommere, jf. pkt. 4.1.1 og 4.1.2, settes lagmannsretten med tre juridiske dommere. Hvis saken bare gjelder rettsanvendelsen, saksbehandlingen eller straffutmålingen i saker med strafferamme under fengsel i seks år, avgjøres den således av de juridiske dommerne alene.

Frostating lagmannsrett behandlet 46 fagdommersaker i 2011 mot 35 i 2010.

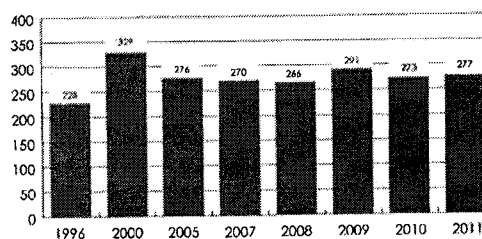
Fagdommersaker



4.1.4 Anke over kjennelse og beslutning

Frostating lagmannsrett behandlet 277 slike ankesaker i 2011, omtrent likt med 2010 (273). Brorparten av sakene gjelder overprøving av tingrettens avgjørelser om varetektsfengsling, førerkortbeslag og illeggelse av besøksforbud. Behandlingen av slike anker skjer normalt skriftlig på grunnlag av sakens dokumenter. Avgjørelsen treffes av tre fagdommere.

Anker over kjennelser og beslutninger



4.1.5 Gjenåpning av straffesaker

Begjæringer om gjenåpning av straffesaker behandles av Gjenopptakelseskommisjonen for straffesaker. Gjenopptatt straffesak skal behandles ved en annen (sideordnet) domstol enn den som opprinnelig behandlet saken. Frostating lagmannsrett behandlet i 2011 én slik sak.



4.2 Sivile saker

4.2.1 Anke over dom

Lagmannsretten er ankeinstans for sivile saker avgjort i tingrettene og for visse avgjørelser i jordskifterettene. Når anken gjelder en formuesverdi under kr. 125.000 kan den ikke fremmes uten rettens samtykke. Anke i barnevernsaker kan ikke fremmes uten samtykke fra lagmannsrettens ankeutvalg.

Det kreves gebyr for å få behandlet en anke. Ankegebyret var i 2011 kr. 20.640 for én rettsdag, med økning etter en degressiv skala for antall rettsdager. Noen sakgrupper, f. eks. familiesaker, er fritatt for behandlingsgebyr.

Ankesakene avgjøres som hovedregel etter muntlig ankeforhandling. Retten settes alltid

med tre juridiske dommere. Partene kan i tillegg begjære retten satt med to meddommere trukket av lagsognets faste utvalg. Hvis det kreves fagkyndighet, kan retten oppnevne meddommere med særlig kunnskap innen det området saken gjelder. I noen saker, for eksempel barnevern- og arbeidsrettssaker, skal som hovedregel meddommere – også fagkyndige meddommere – delta.

Lagmannsretten kan beslutte skriftlig behandling av en ankesak. Tre juridiske dommere treffer da avgjørelse på grunnlag av sakens dokumenter. Noen saker forlikes etter rettsmekling.

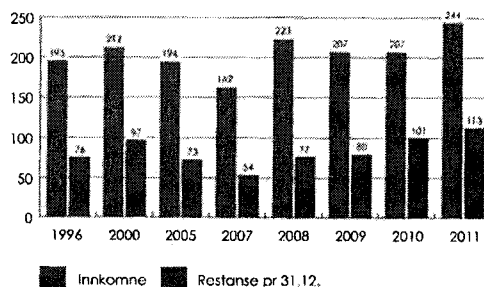
Ankesakene fra Trøndelagsfylkene behandles vanligvis i Trondheim tinghus, og sakene fra Møre og Romsdal behandles normalt i tinghusene i Kristiansund, Molde og Ålesund. Ankeforhandling kan holdes andre steder hvis lagmannsretten finner dette praktisk av hensyn til f.eks parter, vitner eller befaring.



Innkomne sivile ankesaker i 2011 var 244 mot 207 i 2010, en økning på 18 %. Tallet inkluderer saker som går til rettsmekling, men ikke førsteinstanssakene (16 saker, jf nedenfor).

I alt 233 saker ble avgjort i 2011 mot 182 i 2010. Restansen av sivile ankesaker pr. årsskiftet 2011/2012 var 113.

Anke over dom



4.2.2 Førsteinstanssaker

Etter § 23 i Trygderettsloven kan domstolene prøve lovligheten av Trygderettens kjennelser. Søksmål til prøvelse av slike avgjørelser bringes inn for lagmannsretten som førsteinstans. Frostating lagmannsrett mottok 16 slike saker i 2011 mot 6 i 2010.

Lagmannsretten har overfor Domstoladministrasjonen og Justisdepartementet foreslått at også førsteinstanssakene starter i tingretten.

4.2.3 Gjenåpning

Etter tvisteloven kap. 31 kan rettskraftige avgjørelser på visse vilkår kreves gjenåpnet. I 2011 mottok lagmannsretten 6 begjæringer

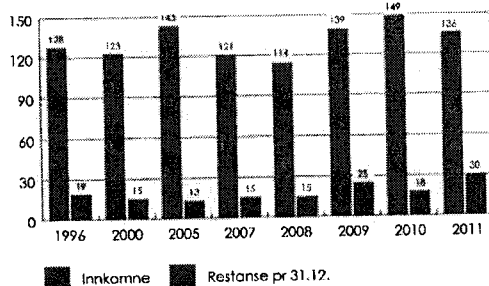
om gjenåpning av sivil ankesak. 3 saker ble avgjort.

4.2.4 Anker over sivile kjennelser og beslutninger

Antall mottatte anker over kjennelser og beslutninger i sivile saker var i 2011 136, mot 149 i 2010. Restansen ved årsskiftet 2011/2012 var 30, som er 10 flere enn ved forrige årsskiftet. Anke over kjennelse og beslutning avgjøres som hovedregel etter skriftlige innlegg. Retten kan imidlertid beslutte muntlig forhandling hvor dette finnes formålstjenlig.

Gjennomsnittlig behandlingstid for denne uensartede gruppen saker var 49 dager i 2011 – mot 46 dager i 2010. Det bemerkes at noen få saker som trekker ut i tid, forårsaker høy gjennomsnittstid.

Anker over kjennelser og beslutninger



4.2.5 Rettsmekling

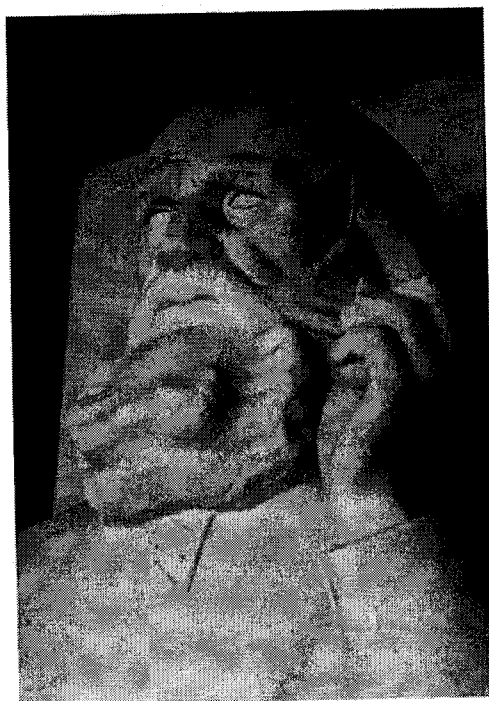
Rettsmekling er et likeverdig alternativ til tradisjonell behandling av ankesaker. I 2011 rettsmeklet lagmannsretten 9 ankesaker, hvorav 6 ble forliket.

I tillegg kommer de forlik som inngås før eller under ankeforhandlingen, ofte etter initiativ fra saksforberedende dommer eller fra rettens leder, jf tvisteloven § 8-1, hvoretter retten på et hvert trinn av saken skal vurdere muligheten for å få saken løst i minnelighet.

4.2.6 Overskjønn

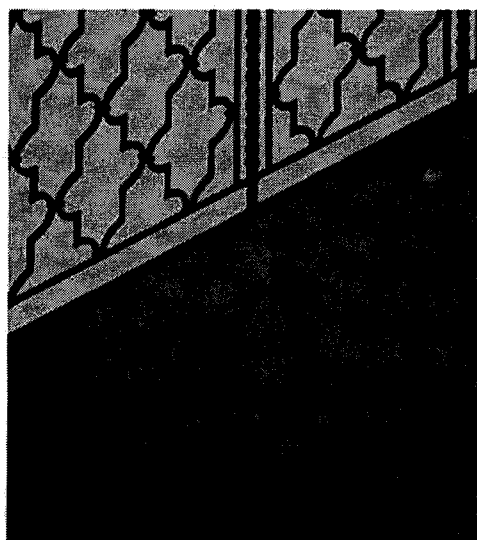
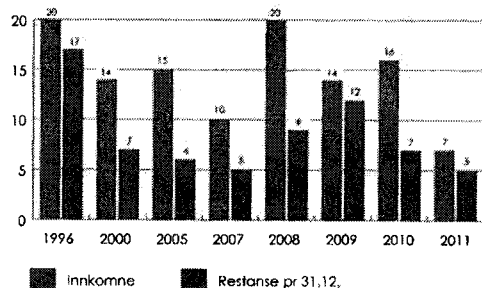
Lagmannsretten er overskjønnsinstans. Overskjønn settes med en lagdommer som rettens leder og to eller fire skjønnsmenn oppnevnt for den enkelte sak. Skjønssakene knytter seg ofte til det offentliges erverv (ekspropriasjon) av fast eiendom og rettigheter.

Overskjønssaker behandles vanligvis i befarings sesongen april – oktober. I Frosta-



ting lagmannsrett behandles overskjønn av to dommere i turnus på to – tre år. I 2011 mottok lagmannsretten 9 overskjønnsbegjæringer mot 16 i 2010. Restansen ved årsskiftet 2011/2012 var 5 saker.

Overskjønn



4.2.7 Anker til Høyesterett

Høyesteretts behandling av Frostating lagmannsretts avgjørelser i 2011 hadde følgende utfall:

SIVILE SAKER		Anke over dom	Anke over kjennelse og beslutning	
2011	Nektet fremmet	32	Forkastet	39
	Stadfestet	-	Stadfestet	-
	Endret	2	Avvist	2
	Hevet	-	Hevet	1
	Henvist	7	Endret	-
	Forkastet	1	Opphevet	5
	sum	42	Nektet fremmet	5
			Fremmet	-
			sum	52

STRAFFESAKER		Anke over dom	Anke over kjennelse og beslutning	
2011	Anke over dom		Anke over kjennelse og beslutning	
	Nektet fremmet	23	Forkastet	23
	Avvist	-	Avvist	3
	Forkastet	3	Opphevet	4
	Opphevet	-	Utsatt	-
	Hevet	4	Fremmet	-
	Fremmet	5	sum	30
	Endret	3		
		sum		
		38		

4.3 Mål for saksbehandlingstid ved lagmannsrettene

Justisdepartementet, med tilslutning fra Stortinget, har fastsatte mål for saksbehandlingstiden ved domstolene, uttrykt i form av norm for lengste, *gjennomsnittlige* saksbehandlingstid for henholdsvis straffesaker og sivile saker. For lagmannsrettene er kravet for straffesaker tre måneder fra saken kom inn til dom er avsagt. Var siktede under 18 år da handlingen ble begått eller er han varetektsfengslet, skal ankeforhandling i henhold til straffeprosessloven være påbegynt innen åtte uker etter at anken ble henvist.

For sivile saker stiller tvisteloven krav om at ankeforhandling skal holdes senest seks måneder etter at anken kom inn. Dom skal være avsagt innen fire uker etter avslutning av ankeforhandlingen.

Da noen typer saker ved lov er gitt særlig prioritet, men også som følge av ankesakenes ulike omfang og kompleksitet, vil saksbehandlingstiden kunne variere betydelig.

For anke over kjennelser og beslutninger er ikke saksbehandlingstiden tilsvarende målsatt, men for fengslingssaker gjelder det selvsagte at anken skal behandles snarest mulig, jf straffeprosessloven § 380. Det følger ellers av sakens karakter at enkelte typer midlertidige avgjørelser må treffes hurtig, mens andre avgjørelser uten større skade kan vente, f. eks. anke over sakskostnadsavgjørelser.

Frostating lagmannsrett har i mange år hatt oppmerksomheten rettet mot tidsfor-

bruket, både ved berømmelsen av sakene og i forbindelse med planleggingen av den enkelte ankeforhandling. I løpet av 2011 har vi også gjennomført en del rutineendringer, blant annet med tanke på å unngå «liggetid».

Lagmannsrettens gjennomsnittlige saksbehandlingstider tilfredstiller heller ikke i 2011 kravene i tvisteloven og straffeprosessloven fullt ut. Gjennomsnittstall avspeiler imidlertid ikke at det hovedsakelig er noen få enkeltsaker som – ofte med god grunn – trekker gjennomsnittet opp. De aller fleste avgjørelsene treffes innenfor lovens frister og de normer som ellers er satt.

